

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра хірургії № 1

СИЛАБУС

Виробнича лікарська практика

(назва навчальної дисципліни)

Вибіркова дисципліна

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курс(и) та семестр(и) вивчення
навчальної дисципліни

другий (магістерський) рівень вищої освіти
22 «Охорона здоров'я»
222 «Медицина»
магістр медицини
лікар
«Медицина»
денна
IV курс, 7-8 семестр

Модуль 2. помічник лікаря хірургічного відділення

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри

хірургії № 1

Зав. кафедри _____ Микола КРАВЦІВ

Протокол від _____ 2023 р. № ____

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Ляховський Віталій Іванович, д.мед.н., професор Лисенко Руслан Борисович, д.мед.н., професор Немченко Іван Іванович, к.мед.н., доцент Люлька Олександр Миколайович, к.мед.н., доцент Городова-Андрєєва Тамара Валер'янівна, асистент Рябушко Роман Миколайович, к.мед.н., асистент Краснов Олег Георгійович, к.мед.н., асистент
Профайл викладача (викладачів)	https://surgery-one.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	56-01-68
E-mail:	surgery1@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://surgery-one.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 2 помічник лікаря хірургічного відділення

Кількість кредитів / годин – **1,25 / 37,5**, із них:

Лекції (год.) – **0**

Практичні заняття (год.) – **7**

Самостійна робота (год.) – **30,5**

Вид контролю – підсумковий модульний контроль (ПМК).

Політика навчальної дисципліни.

При організації освітнього процесу в ПДМУ викладачі і здобувачі вищої освіти діють відповідно до:

- ОПП «Медицина»;
- Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті;
- Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету;
- Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті;
- Положення про організацію самостійної роботи студентів в Полтавському державному медичному університеті;
- Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету та ін.

Детально з вищевказаними положеннями можна ознайомитись за посиланням:

<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Модуль 2. помічник лікаря хірургічного відділення є клінічною дисципліною, що спрямована на ознайомлення студентів з основними обов'язками та професійними діями лікаря-хірурга хірургічного відділення лікарні. Навчальна дисципліна передбачає опанування студентами комплексу знань та вмінь, якими володіє хірург стаціонарного відділення, щодо вміння своєчасно діагностувати, визначати пріоритетність та необхідний обсяг діагностично-лікувальних заходів при поширених хірургічних хворобах органів черевної порожнини. Засвоєння визначеного обсягу знань базується на послідовному ознайомленні студентів з особливостями реалізації професійних обов'язків та дій лікаря-хірурга під час роботи у хірургічному відділенні.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Вивчення модуля 2 помічник лікаря хірургічного відділення базується на знаннях, які отримали здобувачі вищої освіти під час опанування такими фундаментальними теоретичними та клінічними дисциплінами: «Анатомія людини», «Гістологія, цитологія та ембріологія», «Фізіологія», «Патоморфологія», «Патофізіологія», «Фармакологія», «Пропедевтика внутрішньої медицини», «Радіологія», «Внутрішня медицина, в тому числі клінічна фармакологія, клінічна імунологія та алергологія, професійні хвороби», «Ендокринологія», «Акушерство і гінекологія», «Травматологія та ортопедія», «Анестезіологія та інтенсивна терапія», «Урологія», «Клінічна анатомія та оперативна хірургія», «Загальна хірургія» та ін. Ці взаємодії формують уміння застосовувати знання в процесі професійної діяльності лікаря.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Метою вивчення модуля 2. помічник лікаря хірургічного відділення є: опанування та закріплення основних практичних навичок та вмінь у межах функціональних обов'язків лікаря-хірурга хірургічного відділення лікарні.

Основними завданнями вивчення модуля 2. помічник лікаря хірургічного відділення є: закріплення знань і умінь, одержаних при вивченні основних клінічних і теоретичних дисциплін і подальше вдосконалення практичних навичок, ознайомлення з організацією лікувальної справи та умовами роботи лікаря-хірурга хірургічного стаціонару.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

Інтегральна:

Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю умов та вимог.

Загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
3. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
5. Здатність приймати обґрунтовані рішення; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії.
6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватися іноземною мовою. Здатність використовувати міжнародні греко-латинські терміни, скорочення і кліше у фаховому усному й писемному мовленні.
7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
8. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
9. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові, предметні):

1. Проводити опитування та фізикальне обстеження хворих з хірургічною патологією та аналізувати їх результати.
2. Планувати схему обстеження конкретного хворого залежно від особливостей клінічного перебігу хірургічного захворювання.
3. Аналізувати результати основних лабораторних і інструментальних методів дослідження.
4. Визначати провідні патологічні симптоми і синдроми при найбільш поширених хірургічних захворюваннях.
5. Проводити диференціальну діагностику та ставити попередній діагноз найбільш поширених хірургічних захворювань.
6. Тракувати загальні принципи лікування, реабілітації та профілактики найбільш поширених хірургічних захворювань.
7. Брати участь у наданні невідкладної медичної допомоги при ургентних станах.
8. Виконувати необхідні медичні маніпуляції.

Програмні результати навчання.

1. Знати будову та функції окремих органів й систем і організму людини в цілому в нормі, при розвитку патологічних процесів, захворювань; вміти використовувати набуті знання в подальшому навчанні та у практичній діяльності лікаря.
2. Збирати дані про скарги пацієнта, анамнез життя (професійний анамнез зокрема) в умовах закладу охорони здоров'я та/або вдома у хворого, за стандартною схемою опитування.
3. Призначати й аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні). Оцінювати інформацію з метою проведення диференційної діагностики захворювань, використовуючи знання про людину, її органи й системи, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень.
4. Встановлювати попередній і клінічний діагноз захворювання на підставі провідних клінічних симптомів або синдромів шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу, використовуючи найбільш вірогідний або синдромний діагноз, дані лабораторного і інструментального обстежен-

- ня хворого, висновки диференціальної діагностики, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
5. Визначати необхідний режим праці та відпочинку при лікуванні захворювання в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т.ч. в польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
 6. Призначати необхідне лікувальне харчування при лікуванні захворювання, в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т.ч. в польових умовах на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
 7. Визначати характер лікування захворювання (консервативне, оперативне) та його принципи в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т.ч. в польових умовах на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи й системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
 8. Проводити діагностику невідкладних станів та встановлювати діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, в закладі охорони здоров'я), у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації, у польових умовах, в умовах нестачі інформації й обмеженого часу, використовуючи стандартні методики фізикального обстеження та можливого анамнезу, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
 9. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, за будь-яких обставин, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі встановленого діагнозу в умовах обмеженого часу за допомогою стандартних схем.
 10. Проводити експертизу працездатності шляхом визначення наявності та ступеня обмежень життєдіяльності, виду, ступеня і тривалості непрацездатності з оформленням відповідних документів в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини.
 11. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів, використовуючи стандартну технологію. Готувати звіти про особисту виробничу діяльність, використовуючи офіційні облікові документи за типовою формою.
 12. Оцінювати вплив довкілля, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції. Здійснювати аналіз за-

хворюваності населення, виявляючи групи ризику, території ризику, час і фактори ризику в умовах закладу охорони здоров'я, використовуючи статистичні й лабораторні методи.

- 13.Проводити аналіз діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, виявляти дефекти діяльності та причин їх формування. Проводити заходи щодо забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.
- 14.Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.
- 15.Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами й обов'язками, постійно підвищувати професійний і культурний рівні.
- 16.Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.
- 17.Забезпечувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклуються) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення модуля 2. помічник лікаря хірургічного відділення здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- принципи організації та основи законодавства України з охорони здоров'я;
- принципи організації хірургічної допомоги у дільничній, районній, обласній лікарні, у науково-дослідних інститутах, у хірургічному відділенні загального профілю, у спеціалізованих хірургічних відділеннях;
- принципи надання невідкладної хірургічної допомоги хворим на вторинному та третинному рівнях;
- особливості надання хірургічної допомоги при невідкладних захворюваннях органів черевної порожнини.
- сучасну класифікацію хірургічних захворювань;
- особливості проведення діагностично-лікувальних заходів при гострому апендициті, гострому холециститі, гострому панкреатиті, гострій кишковій непрохідності, гострому перитоніті, шлунково-кишковій кровотечі, перфоративній виразці
- особливості клінічного перебігу гострих хірургічних захворювань органів черевної порожнини;
- класифікація зовнішніх та внутрішніх гриж черевної стінки, сучасні принципи і методи оперативного лікування гриж, профілактика гриж;
- клініка, діагностика, лікувальна тактика та вибір методу хірургічного лікування геморою, парапроктиту;
- правила оформлення медичної документації;
- правила технічної безпеки на робочому місці;
- основи медичної етики та деонтології;

вміти:

- оцінити дані анамнезу, фізикального дослідження: огляду хворого, пальпації, перкусії, аускультації, ректального дослідження;
- аналізувати результати лабораторних та інструментальних досліджень (рентгенографії, сонографії, комп'ютерної томографії, фіброгастроудоденоскопії, колоноскопії);
- обґрунтовувати та формулювати клінічний діагноз, проводити диференційну діагностику захворювань органів черевної порожнини;
- визначати план консервативного й оперативного лікування залежно від патогенетичних чинників та тяжкості стану хворого;
- володіти особливостями асистування при виконанні екстрених і планових операцій;
- володіти особливостями асистування в перев'язочній: доглядати за раною, дренажами, виконувати зміну пов'язок, видалення дренажів, зняття швів, розведення рани, хірургічну обробку гнійного вогнища;
- надавати невідкладну допомогу при кровотечі, септичному і геморагічному шокові; проводити корекцію водно-електролітних порушень та кислотно-лужного стану та ін.

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції. Програмою не передбачені.

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті.

Модуль 2. помічник лікаря хірургічного відділення

№	Тема заняття	Години
	Змістовий модуль 1. Основні обов'язки та професійні дії лікаря хірургічного відділення стаціонару при ургентній абдомінальній патології.	
1.	<i>Структура та організаційні заходи хірургічного відділення загального профілю. Принципи надання невідкладної хірургічної допомоги хворим на вторинному рівні.</i> <i>Запитання.</i> Хірургічна допомога у дільничній, районній, обласній лікарні, у науково-дослідних інститутах, у хірургічному відділенні загального профілю, у спеціалізованих хірургічних відділеннях. Структура хірургічного відділення. Організаційні заходи у хірургічному відділенні загального профілю, у спеціалізованому хірургічному відділенні. Принципи надання невідкладної хірургічної допомоги хворим на вторинному рівні. Принципи надання невідкладної хірургічної допомоги хворим на третинному рівні. Основні елементи деонтології у хірургічному відділенні. Особливості надання хірургічної допомоги при невідкладних захворюваннях органів черевної порожнини.	1

2.	<i>Оцінка тяжкості стану хворих. Показання до ургентної госпіталізації хворих. Надання невідкладної допомоги хворим у приймальному відділенні лікарні.</i> <i>Запитання.</i> Оцінка тяжкості стану хворих. Стадії загального стану хворого. Оцінки об'єму і характеру операції. Показання до ургентної госпіталізації хворих. Структура приймального відділення лікарні. Невідкладна допомога у приймальному відділенні. Лікувально-діагностичні заходи у хірургічному відділенні загального профілю. Лікувально-діагностичні заходи у спеціалізованому хірургічному відділенні. Принципи надання невідкладної хірургічної допомоги хворим на вторинному рівні. Хірургічна допомога у приймальному відділенні. Основні елементи деонтології у приймальному відділенні.	1
3.	<i>Діагностично-лікувальна тактика при найбільш поширених ургентних хірургічних захворюваннях органів черевної порожнини.</i> <i>Запитання.</i> Обстеження хворих з ургентними хірургічними захворюваннями органів черевної порожнини. Невідкладна медична допомога пацієнтам з поширеними ургентними хірургічними захворюваннями органів черевної порожнини. Показання до ургентної госпіталізації хворих з гострою хірургічною патологією органів черевної порожнини. Особливості проведення діагностично-лікувальних заходів при гострому апендициті, гострому холециститі, гострому панкреатиті, гострій кишковій непрохідності, гострому перитоніті. Оперативні втручання у хворих з гострою хірургічною патологією органів черевної порожнини. Види знеболення при виконанні оперативних втручань у хворих з гострою хірургічною патологією органів черевної порожнини. Особливості ведення післяопераційного періоду у хворих з гострою хірургічною патологією органів черевної порожнини. Лікувально-діагностичні заходи у хірургічному відділенні загального профілю. Лікувально-діагностичні заходи у спеціалізованому хірургічному відділенні. Принципи надання невідкладної хірургічної допомоги хворим на вторинному та третинному рівні.	1
	Змістовий модуль 2. Основні обов'язки та професійні дії лікаря хірургічного відділення стаціонару при хірургічній гастроентерологічній, проктологічній та герніологічній патології.	
4.	<i>Діагностично-лікувальна тактика лікаря-хірурга при проктологічній патології.</i> <i>Запитання.</i> Анатомо-фізіологічні відомості про пряму кишку. Методи обстеження хворих. Клініка, діагностика геморою. Методи лікування геморою, лікувальна тактика. Методики оперативного лікування геморою. Клініка, діагностика, методи ліку-	1

	вання тріщини прямої кишки. Клініка, діагностика гострого парапроктиту. Лікувальна тактика та вибір методу хірургічного лікування в залежності від форми парапроктиту. Особливості ведення післяопераційного періоду у хворих з захворюваннями прямої кишки. Методи профілактики захворювань прямої кишки.	
5.	Діагностично-лікувальна тактика лікаря-хірурга при гастроентерологічній патології. <i>Запитання.</i> Лабораторні та додаткові інструментальні обстеження хворих з підозрою на перфорацію порожнистого органу черевної порожнини та шлунково-кишковій кровотечі. Які показники необхідно знати для визначення ступеню крововтрати? Методи визначення ступеню крововтрати. Показання до проведення оперативного лікування хворих з перфоративною виразкою шлунка та дванадцятипалої кишки. Методи консервативного лікування хворих з перфоративною виразкою шлунка та дванадцятипалої кишки. Покази до консервативного лікування пацієнтів із явищами шлунково-кишкової кровотечі. Покази до термінового оперативного лікування пацієнтів із явищами шлунково-кишкової кровотечі. Невідкладна медична допомога пацієнтам з ургентними хірургічними гастроентерологічними захворюваннями. Показання до ургентної госпіталізації хворих з гострою хірургічною гастроентерологічною патологією. Особливості проведення діагностично-лікувальних заходів при перфоративній виразці шлунка та дванадцятипалої кишки, шлунково-кишкових кровотечах, гострому перитоніті. Оперативні втручання у хворих з перфоративною виразкою шлунка та дванадцятипалої кишки, з шлунково-кишковими кровотечами. Види знеболення при виконанні оперативних втручань у хворих з гострою хірургічною гастроентерологічною патологією. Особливості ведення післяопераційного періоду у хворих з гострою хірургічною патологією органів черевної порожнини. Принципи надання невідкладної хірургічної допомоги хворим з гострою гастроентерологічною патологією на вторинному рівні.	1
6.	Діагностично-лікувальна тактика лікаря-хірурга при герніологічній патології. <i>Запитання.</i> Визначення поняття грижі, причини виникнення, загальна симптоматика. Значення форми і розмірів грижі для перебігу захворювання. Класифікація зовнішніх та внутрішніх гриж черевної стінки. Грижі білої лінії живота. Клініка, класифікація, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Пупкові грижі. Клініка, класифікація, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Косі пахові грижі. Клініка, класифікація, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Прямі пахові грижі. Клініка, класифікація, діагностика, диференційна	1

	діагностика, лікування. Післяопераційні грижі. Клініка, класифікація, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Стегнові грижі. Клініка, класифікація, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Сучасні принципи і методи оперативного лікування гриж. Профілактика гриж. Внутрішні грижі. Клініка. Класифікація. Діагностика. Тимчасова непрацездатність і реабілітація хворих при грижах. Профілактика та прогноз у хворих з грижами.	
	Підсумковий модульний контроль.	1
	Всього:	7

Самостійна робота

№ п/п	Тема	Кількість годин
1.	Підготовка до практичних занять	12
2	Робота в хірургічному відділенні стаціонару по засвоєнню та відпрацюванню практичних навичок	10
3	Заповнення основної звітної документації – Щоденника виробничої практики та Підсумкового звіту	7
4	Підготовка до підсумкового модульного контролю	1,5
	Разом:	30,5

Індивідуальні завдання.

1. Опанування додаткової літератури з тем Модуля 2. помічник лікаря хірургічного відділення.
2. Участь у науковій роботі кафедри.
3. Участь у роботі студентського наукового товариства.
4. Підготовка доповіді для участі в науковій студентській конференції.
5. Виготовлення стендів, навчальних відеофільмів, тощо.

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів вищої освіти до підсумкового модульного контролю (ПМК).

1. Принципи організації хірургічного відділення загального профілю у хірургічній клініці.
2. Основна документація лікаря-ординатора хірургічного відділення.
3. Морально-деонтологічні принципи та принципи фахової субординації в хірургічній клініці.
4. Клінічна, лабораторна, інструментальна діагностика гострого апендициту. Диференційна діагностика. Лікувальна тактика.
5. Клінічна, лабораторна, інструментальна діагностика гострого холециститу. Диференційна діагностика. Лікувальна тактика. План консервативного ліку-

вання. Показання до оперативного лікування в плановому та невідкладному порядку.

6. Клінічна, лабораторна, інструментальна діагностика гострого панкреатиту. Диференційна діагностика. Лікувальна тактика. План консервативного лікування. Показання до оперативного лікування.

7. Клінічна, лабораторна, інструментальна діагностика гострої кишкової непрохідності. Диференційна діагностика. Лікувальна тактика при різних формах кишкової непрохідності. План консервативного лікування. Показання до оперативного лікування.

8. Клінічна, лабораторна, інструментальна діагностика гострого перитоніту. Особливості передопераційної підготовки. Особливості оперативного лікування. Ведення післяопераційного періоду.

9. Клінічна, лабораторна, інструментальна діагностика гострих ускладнень виразкової хвороби шлунку та 12-п кишки. Перфоративна виразка. Диференційна діагностика. Лікувальна тактика. Особливості оперативного лікування.

10. Клінічна, лабораторна, інструментальна діагностика гострих ускладнень виразкової хвороби шлунку та 12-п кишки. Кровоточива виразка. Класифікація за Форрест. План консервативного лікування. Показання до оперативного лікування. Особливості оперативного лікування.

11. Зовнішні грижі передньої черевної стінки. Особливості клінічної діагностики. Діагностична програма підготовки до оперативного лікування. Сучасні методи оперативного втручання при грижах.

12. Клінічна, лабораторна, інструментальна та диференційна діагностика захворювань прямої кишки та аноректальної зони. Лікувальна тактика.

13. Особливості місцевого лікування ран. Первинна хірургічна обробка рани. Особливості ревізії чистої та гнійної рани.

14. Принципи зупинки зовнішньої кровотечі на догоспітальному етапі та в умовах стаціонару. Корекція порушень гемодинаміки.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю (ПМК).

1. Проведення курації хворого з хірургічною патологією.
2. Проведення фізикального обстеження хворого та обґрунтування клінічного діагнозу.
3. Правила оформлення історії хвороби хірургічного хворого.
4. Обов'язки хірурга під час ургентного чергування у хірургічному відділенні (блоці інтенсивної терапії, травмпункті).
5. Правила асистування під час виконання планових і екстрених оперативних втручань.

6. Оцінка результатів основних клінічних лабораторних аналізів при гострій хірургічній патології органів черевної порожнини.
7. Оцінка результатів інструментальних досліджень (рентгенографії, комп'ютерної томографії, сонографії, фіброгастродуоденоскопії, колоноскопії та ін.) при найпоширеніших хірургічних захворюваннях.
8. Правила асистування в перев'язочній: зняття швів, хірургічна обробка гнійного вогнища, зміна пов'язок, догляд за дренажами, за раною.
9. Правила підготовки хворого до оперативного втручання.
10. Участь у діагностичних заходах та наданні невідкладної допомоги при внутрішній кровотечі, септичному шокові та ін. невідкладних станах.
11. Проведення пальцевого дослідження прямої кишки.
12. Проведення пальцевого дослідження гризових воріт при зовнішніх грижах живота.

Методи навчання.

1. Вербальні (пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
2. Наочні (мультимедійні презентації, відеофільми);
3. Практичні:
 - підготовка до практичних занять;
 - самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять;
 - вирішення тестових завдань;
 - засвоєння техніки виконання хірургічних маніпуляцій.
 - робота в студентському науковому гуртку, написання наукових статей;
 - тематичні дискусії;
 - мозковий штурм;
 - круглий стіл;
 - імітаційні завдання;
 - проблемний виклад;
 - тренінги;
 - ділові ігри.

Форми і методи оцінювання

Для ефективної та об'єктивної перевірки рівня засвоєння студентами знань, умінь та навичок з навчальної дисципліни на кафедрі використовують різноманітні методи контролю. Найпоширенішими серед них є: усне опитування, письмовий та тестовий контроль, практична перевірка, методи самоконтролю та самооцінки.

Система поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється науково-педагогічним працівником систематично, під час проведення практичних занять, виконання конкретного виду робіт, передбаченого робочою навчальною програмою з модуля 2. помічник лікаря хірургічного відділення.

З початком викладання модуля 2 вимоги до поточного контролю доводяться до відома здобувачів вищої освіти. Викладач обов'язково оцінює успішність кожного здобувача освіти на кожному занятті за чотирибальною (тради-

ційною) шкалою з урахуванням стандартизованих, узагальнених критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Таблиця 1

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Після вивчення всіх тем модуля 2 проводиться конвертація сумарної оцінки поточної успішності за модуль за традиційною 4 бальною шкалою у багатобальну (максимум 120 балів) за таблицею 2.

Таблиця 2

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, та традиційній чотирьохбальній оцінці.

Середній бал за поточну успішність (А)	Бали за поточну успішність з модуля (А * 24)	Бали за ПМК з модуля (А*16)	Бали за модуль та/або екзамен (А*24 + А*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		
2,95	71	47	118		

3	72	50	122	Е	3 задовільно
3,05	73	50	123		
3,1	74	50	124		
3,15	76	50	126		
3,2	77	51	128		
3,25	78	52	130	D	
3,3	79	53	132		
3,35	80	54	134		
3,4	82	54	136		
3,45	83	55	138		
3,5	84	56	140	C	4 добре
3,55	85	57	142		
3,6	86	58	144		
3,65	88	58	146		
3,7	89	59	148		
3,75	90	60	150		
3,8	91	61	152		
3,85	92	62	154		
3,9	94	62	156		
3,95	95	63	158		
4	96	64	160	B	
4,05	97	65	162		
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180		
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		

4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

До складання ПМК допускаються здобувачі вищої освіти, які:

- були присутні на всіх практичних заняттях та відпрацювали пропущені заняття у встановленому порядку;
- мають поточну успішність, не нижче за величину мінімальної конвертованої суми балів поточної успішності - 72 бали;
- мають в індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) відмітку про допуск до складання іспитів.

ПМК проводиться на останньому занятті циклу, який проводиться у вигляді співбесіди викладача зі студентами по питанням, які винесені на підсумковий модульний контроль. Оцінка опанування практичними навичками проводиться викладачем протягом циклу практики.

Максимальна кількість балів за підсумковий модульний контроль - 80 балів. Мінімальна кількість балів - 50.

Методичне забезпечення.

- методичні рекомендації для науково-педагогічних працівників до проведення практики;
- методичні вказівки для самостійної роботи здобувачі вищої освіти під час підготовки до практики;
- методичні вказівки для самостійної роботи здобувачі вищої освіти при вивченні тем, винесених на самостійне опрацювання;
- зразок оформлення щоденника з виробничої практики помічник лікаря хірургічного відділення;
- набір тестів та ситуаційних задач;
- підручники, посібники з хірургії, навчальні відеофільми.

Рекомендована література.

Базова

1. Хірургія. У 2-х т. : підручник [для студентів вищих мед. навч. закладів]. Т. 1 / за ред. : П. Г. Кондратенка, В. І. Русина. С. О. Бойко, О. О. Болдіжар, П. О. Болдіжар [та ін.]. – Вінниця: Нова книга, 2019. – 702 с.
2. Хірургія : підручник у двох томах [для студентів, які навчаються у вищих медичних навчальних закладах та закладах післядипломної освіти МОЗ України за спеціальностями «Лікувальна справа» та «Сестринська справа»]. Т. 1: Загальна хірургія з основними видами хірургічної патології. Лікування хворого в хірургічному стаціонарі / Р. О. Сабадишин, В. О. Рижковський, О. В. Маркович [та ін.]. – Вінниця: Нова Книга, 2018. – 782 с.
3. Хірургія: підручник у двох томах [для студентів, які навчаються у вищих медичних навчальних закладах та закладах післядипломної освіти МОЗ України за спеціальностями «Лікувальна справа» та «Сестринська справа»].

- Т. 2: Спеціальна хірургія / Р. О. Сабадишин, В. О. Рижковський, О. В. Маркович [та ін.]. – Вінниця: Нова Книга, 2018. – 588 с.
4. Загальна хірургія : [підручник для студентів вищих навч. закладів МОЗ України] / за ред. Я. С. Березницького, М. П. Захараша, В. Г. Мішалова [та ін.]. – Вінниця : Нова Книга, 2018. – 342 с.
 5. Загальна хірургія : базовий підручник [для студентів вищих навч. закладів – мед. ун-тів, ін-тів й акад.] / за ред. С. Д. Хіміча, М. Д. Желіби. С. Д. Хіміч, М. Д. Желіба, І. Д. Герич [та ін.]. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Київ: Медицина, 2018. – 607 с.

Додаткова.

1. Хірургічні хвороби: [підручник для студентів, лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закладів (ф-тів) післядипломної освіти за спеціальністю «Загальна практика – сімейна медицина»] / за ред. П. Д. Фоміна, Я. С. Березницького. Я. С. Березницький, О. А. Вільцанюк, М. Д. Желіба [та ін.]. – Київ: Медицина, 2016. – 406 с.
2. Ургентна абдомінальна хірургія: навчальний посібник для студентів медичних вузів та лікарів-хірургів під час проходження циклів ТУ / В.І. Ляховський, І.І. Нємченко, О.М. Люлька та ін., за ред. проф. В.І. Ляховського; ВДНЗУ «УМСА». – Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2018. – 224 с.
3. Хірургічна гастроентерологія, герніологія та проктологія: навчальний посібник для студентів-здобувачів вищої освіти ступеня магістра, які навчаються у закладах вищої освіти Міністерства охорони здоров'я України / В.І. Ляховський, Р.Б. Лисенко, І.І. Нємченко та ін., за ред. проф. В.І. Ляховського; ПДМУ. – Полтава: ПП «Астроя». – 2021. – 258 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://books.google.com.ua/>
2. <https://www.booksmed.com/hirurgiya/2057-operativna-xirurgiya-ta-topografichna-anatomiya-kovalskij-pidruchnik.html>
3. <https://www.booksmed.com/hirurgiya/2038-xirurgiya-bereznickij-pidruchnik.html>
4. <https://www.booksmed.com/hirurgiya/937-fakultetska-xirurgiya-shidlovskij-pidruchnik.html>

Розробники:

Городова-Андрєєва Т.В., асистент
Ляховський В.І., д.мед.н., професор